

Školský vzdelávací program

ISCED 3A - gymnázium

Názov predmetu:

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

1. – 2. ročník

Časová dotácia predmetu

Vzdelávací program z náboženskej výchovy pre prvý ročník je spracovaný na základe štátneho vzdelávacieho programu s dotáciou 1 hodiny týždenne.

Charakteristika predmetu

Človek z psychologického a sociologického hľadiska je bytosť prirodzene náboženská, má potrebu smerovať k tomu, čo ho presahuje. Vyučovací predmet náboženská výchova má preto opodstatnenú úlohu v celistvom ponímaní výchovy na škole. Predmet umožňuje žiakom formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konania, konfrontovať ich s vedecky a nábožensky (kresťansky) formulovanými pohľadmi na svet, hľadať svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu.

Vyučovací predmet náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu Cirkvi a k jej tradícii, otvára pre neho možnosť života s Cirkvou. Predmet kladie dôraz na žiaka a rozvinutie jeho kompetencií, ktoré sú potrebné pre jeho osobný život a život v spoločnosti.

Výučba predmetu zároveň naväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť.

Obsah učiva predstavuje dejiny spásy, je zameraný na osobné dejiny spásy vychovávaného. Dejiny spásy rozvíjame v špirále cez postojovú orientáciu, ktorú zviditeľňuje ročníková téma. Predkladaný vyber a usporiadanie ročníkových tém predstavuje cieľnú výchovu k čnostiam. Poznávaním lásky, ktorá nás presahuje, môže vychovávaný rásť v plnej zrelosti osobnosti. Slobodný človek je vedomý svojej hodnoty a je schopný a ochotný niesť zodpovednosť nielen za seba, ale aj za iných.

Stredoškolač si začína sám vyberať a budovať vzťahy, za ktoré nesie zodpovednosť. Určuje si svoj rebríček hodnôt. Vyberá si, s ktorými hodnotami sa stotožní, ktoré prijíma od rodičov a ostatných vychovávateľov a ktoré vyselektuje. Mladý človek hľadá svoju identitu. Zodpovedným budovaním vzťahov, výberom pravých hodnôt objavuje svoju identitu. Kto si je vedomý svojej identity v Tom, kto ho presahuje, objavuje poslanie človeka žiť život v láske – v hlbokom vzťahu s ľuďmi i s Bohom.

Základné témy náboženskej výchovy na strednej škole (pre gymnáziá) sú:

- zodpovednosť človeka
- vzťahy a zodpovednosť
- hodnoty a rozhodnutia
- identita a poznanie
- láska a život

OSOBNÉ DEJINY SPÁSY

- slávenie v spoločenstve
- rozmer spoločenstva
- Sväté písmo, Tradícia, učenie Cirkvi
- Trojičný rozmer

Obsah predmetu náboženská výchova v 1. ročníku

Základné tematické okruhy sú:

1. Hľadanie cesty
2. Boh v ľudskom svete
3. Byť človekom
4. Na ceste k osobnosti – šance a riziká
5. Boh a človek
6. Človek v spoločenstve

Ciele

Vyučovaci predmet náboženská výchova sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti.

Náboženská výchova je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú. Zároveň výučba predmetu naväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť.

Predmet náboženská výchova umožňuje žiakom:

- formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konania,
- konfrontovať ich s vedecky a nábožensky (kresťansky) formulovanými pohľadmi na svet,
- hľadať svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu,
- formovať svedomie,
- prehľbovať medziľudské vzťahy cez skvalitnenie komunikácie,
- spoznávať spôsoby komunikácie človeka s Bohom,
- oceniť komunikáciu s Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávenia čítania Božieho slova,
- rozvíjať kritické myslenie hodnotením pozitívnych aj negatívnych javov v spoločnosti a v cirkvi.

Kompetencie

Napĺňanie cieľov jednotlivých vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov sa realizuje v školskom prostredí prostredníctvom klúčových a predmetových kompetencií žiakov, ktoré zároveň rozvíja.

Vyučovaci predmet náboženská výchova sa podieľa na rozvoji klúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

1. Kompetencie k učeniu sa - žiak vyberá a využíva pre efektívne učenie vhodné spôsoby, metódy a stratégie, plánuje, organizuje a riadi vlastné učenie, žiak vníma udalosti svojho života a spracováva ako životnú skúsenosť, je schopný na základe reflexie prežitých udalostí transformovať svoje konanie v budúcnosti.

2. Kompetencie k riešeniu problémov – žiak vníma, rozpozná a pochopí problém, premyslí a naplánuje riešenie problému, žiak samostatne rieši problém s dôrazom na etický princíp

k druhým ľuďom a k životnému prostrediu, kriticky myslí, hľadá kritéria pre voľbu riešenia problémov, zdôvodní návrhy svojich riešení s ohľadom na učenie cirkvi, žiak robí uvážené rozhodnutia, je schopný ich obhájiť, zhodnotí výsledky svojich činov, žiak chápaním vlastnej tradície a chápaním postojov inak svetonázorovo alebo zmýšľajúcich ľudí predchádza konfliktom a postoj vzájomnej tolerancie vníma ako základnú zásadu vlastného konania.

3. Komunikačné kompetencie – žiak formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory v logickom slede, vyjadruje sa výstižne, súvisle a kultivovane, účinne sa zapája do diskusie, obhajuje svoj názor a vhodne argumentuje, využíva získané komunikačné zručnosti k vytváraniu vzťahov potrebných k plnohodnotnému spolužitiu a kvalitnej spolupráci s ostatnými ľuďmi, žiak objavuje zmysel symbolického vyjadrovania, rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach, žiak si osvojuje vhodnú argumentáciu, učí sa vypočuť názor druhého, formuluje otázky, porovnáva, oponuje, a vyjadruje svoje myšlienky a názory, učí sa reagovať primerane situácii, je schopný uvedomiť si vlastné reakcie v konflikte, vie vyjadriť svoj názor asertívnym spôsobom.

4. Sociálne a interpersonálne kompetencie – žiak účinne spolupracuje v skupine, na základe poznania alebo prijatia novej roly v pracovnej činnosti pozitívne ovplyvňuje kvalitu spoločnej práce, žiak sa podieľa na utváraní príjemnej atmosféry v triednom tíme, ohľaduplnosťou prispieva k upevňovaniu medziľudských vzťahov, v prípade nutnosti poskytne pomoc alebo o ňu požiada, žiak prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí, žiak sa angažuje sa a uskutočňuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky, žiak si uvedomuje si svoje silné a slabé stránky, ktoré vníma ako svoje rozvojové možnosti, žiak si vytvára si pozitívny obraz o sebe, ktorý podporuje jeho sebadôveru a samostatný rozvoj, ovláda a riadi svoje konanie a správanie tak, aby bol so sebou spokojný a vážil si sám seba.

5. Občianske kompetencie – žiak rešpektuje, chráni a oceňuje národnú tradíciu, kultúrnu a historické dedičstvo, žiak rešpektuje presvedčenie iných ľudí a váži si ich vnútorné hodnoty, je otvorený kultúrnej etnickej a náboženskej rôznorodosti, žiak pozná spoločné základy viery aj špecifiká kresťanských cirkví a je pripravený v ekumenickom duchu s nimi spolupracovať, žiak rozumie rozdielom a spoločným prvkom v učení svetových náboženstiev a postoj vzájomnej tolerancie vníma ako základnú zásadu svojho konania, žiak objavuje zmysel pravdy, spravodlivosti a akceptuje skutočnosť existencie objektívnej pravdy, žiak si uvedomuje svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných, Dekalóg vníma (IV.- X.) ako spoločnosťou overenú a Bohom garantovanú normu medziľudských vzťahov.

6. Pracovné kompetencie – žiak si dokáže stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov, žiak vníma prácu nielen ako zdroj príjmu zaisťujúci určitú životnú úroveň, ale aj ako povolanie k spolupráci na rozvoji dobrej budúcnosti pre ľudí a pre svet.

7. Kultúrne kompetencie – žiak si osvojí tvorivý prístup k umeleckým dielam vyrastajúcim s kresťanstva (obraz, literatúra, stavba, hudba, literárne žánre), vníma ich ako výraz kresťanského učenia a kresťanskej tradície, žiak cez umelecké diela rozvíja chápanie biblického textu a jeho posolstva, žiak nadobudne zodpovedné postoje a kritické myslenie k súčasnej kultúrnej ponuke a k médiám, prezentáciou obsahov svetových náboženstiev predstavených vo vzťahu ku kresťanstvu porozumie vzájomnému vzťahu náboženstva a kultúry, vie integrovať náboženský rozmer života do vlastného vzťahu ku kultúre v jej historickom a súčasnom prejave.

8. Existenciálne kompetencie – žiak akceptuje existenciu nemennej pravdy, žiak uznáva hodnotu individuálneho ľudského života, objavuje zmysel života, preberá zodpovednosť za sebaurčenie, žiak rozumie psychickým, sociálnym a historickým súvislostiam, ktoré podmieňujú hľadanie zmyslu života a je otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku, žiak je schopný posúdiť a oceniť hodnotu vzťahov (priateľstva, manželstva, rodiny), chápe význam manželstva a rodiny a posúdi ich prínos pre spoločnosť, chápe zmysel vernosti, žiak sa dokáže konfrontovať s vlastnou vinou, je otvorený pre kresťanský pohľad na vinu a odpustenie, aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky kresťanskej spirituality, je otvorený pre vnímanie rozmeru večnosti vo svojom živote, žiak prostredníctvom práce so symbolmi a symbolickou rečou objavuje v sebe túžbu po prekročení všednej každodennej ohraničenosti svojho života smerom k transcendentnu, filozofickým rozmerom vedenia diskusie spoznáva súvislosti podmieňujúce hľadanie a nachádzanie životného zmyslu a je otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku, žiak spoznáva význam kresťanského pohľadu na hranice človeka – utrpenie a smrť, vie sa otvoriť pre možnosti ich prekonania, ktoré ponúka kresťanská viera.

Rozširujúce učivo

Vzhľadom na časovú dotáciu školský vzdelávací program preberá štátny vzdelávací program a nemá rozširujúce učivo.

Prierezové témy/ medzipredmetové vzťahy

Náboženská výchova patrí do vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty. Medzipredmetové vzťahy sa budú týkať dejepisu (napr.: *Revolúcia bez mantinelov-osvietenstvo, ľudské práva*), etickej výchovy, literatúry, umenia a kultúry (napr. *Odlíšnosť každodenných a umeleckých vyjadrovacích prostriedkov - všednosť a slávnosť, sakrálna umenie*) a náuky o spoločnosti.

Medzipredmetové vzťahy budeme rozvíjať aj prostredníctvom IKT, ktoré sú aplikovateľné v rámci predmetu – využívanie programu Word pri tvorbe textov, prezentácie v PowerPointe, vyhľadávanie informácií v elektronických médiách.

Prostredníctvom začlenenía prierezových tém do obsahu učiva náboženskej výchovy, žiak rozvíja nasledovné kompetencie:

Mediálna výchova

Téma: Byť človekom

Žiak

- dokáže preskúmať rôzne druhy prameňov informácií a vie zaujať k nim kritický postoj,
- osvojí si schopnosť kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá.

Osobný a sociálny rozvoj

Téma: Hľadanie cesty

Žiak

- je pripravený pre otvorené vzťahy v dôveryhodnom prostredí,
- využíva možnosti na vytváranie medziľudských vzťahov,
- uvedomuje si význam sebazdieľania.

Téma: Na ceste k osobnosti – šance a riziká

Žiak

- má pozitívny vzťah k druhým ľuďom,
- ovláda a riadi svoje konanie a správanie tak, aby bol so sebou spokojný a vážil si sám seba,

- cení si vlastnú jedinečnosť a rešpektuje jedinečnosť ostatných,
- je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch.

Téma: Človek v spoločnosti

Žiak

- nachádza svoje miesto v spoločnosti iných ľudí,
- v medziľudských vzťahoch vníma túžbu človeka po prekročení samého seba, zároveň si uvedomuje možnosť jej zneužitia.

Environmentálna výchova

Téma: Byť človekom

Žiak

- vníma život ako najvyššiu hodnotu

Metódy a formy práce – stratégie vyučovania

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť možno využiť *motivačné metódy*, ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu učenia), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela).

Expozičné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Odporúča sa *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštračná metóda* (demonštrácia obrazov), *pozorovanie* (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), *manipulácia s predmetmi* (práca so symbolom, didaktická hra).

Významné miesto majú *problémové metódy*, ku ktorým patrí *heuristická metóda* (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a projektová metóda (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

Pre realizáciu cieľov sú dôležité *aktivizujúce metódy*, z nich je vhodná *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), *filozofická diskusia* je efektívnym prostriedkom, ako vytvárať rovnováhu medzi vyučovaním zameraným na prežívanie a vyučovaním zameraným na rozumové zdôvodňovanie viery, *situačná metóda* (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), *inscenačná metóda* (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie), *didaktické hry* (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), *dramatizácia* (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) *simulácia* (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami), *kompozícia* (vypracovanie osnovy referátu, písomné rozvíjanie témy, príbehu

a pod.), „A propos“: konverzácia alebo iná spoločensky orientovaná interakcia, podľa rozprávania učiteľa, žiakov, návštevníka o najdôležitejších a najaktuálnejších témach zo života. Typické autentické rozhovory.

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím hry AZ kvíz, domáce úlohy).

Domáce úlohy (transfer) sa netýkajú písomného vypracovávania, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je podelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

Učebné zdroje

- metodická príručka katolíckeho náboženstva pre prvý ročník stredných škôl *Vzťahy a zodpovednosť*, vydaná Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom v Spišskej Novej Vsi,
- Sväté písmo, Katechizmus Katolíckej cirkvi, Dokumenty Katolíckej cirkvi, biblické mapy.

Metodické materiály pre náboženskú výchovu obsahujú ku každej téme bohatú ponuku aktivít. Z nich si učiteľ vyberie tie, ktoré považuje za vhodné vzhľadom na svoje osobné dispozície, dispozície žiakov a iné okolnosti.

Hodnotenie predmetu

V zmysle Zásad hodnotenia a klasifikácie na školský rok 2008/2009.

Na hodine náboženskej výchovy žiakov učiteľ nehodnotí známku. Pri praktických aktivitách je vhodné slovné hodnotenie praktických zručností s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, výtvarných, literárnych prejavov a komunikatívnych zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom prezentácie projektov.

Odporúčania pre vyučovanie/Zásady a odporúčania

Posilniť kladný postoj žiakov k morálnym hodnotám ako nevyhnutnému základu vytvárania morálneho dobra jednotlivca aj celej spoločnosti.

Posilniť ústny prejav a schopnosť viesť dialóg formou diskusií, argumentovania na aktuálnu tému, dramatizáciou, dramatických výstupov, scénok.

Posilniť komunikatívnu kompetenciu žiakov, aby kultivovane zvládli každú komunikatívnu situáciu. Zámerom učiteľa bude aplikovať postupy a metódy, ktoré kladú dôraz na aktívny prístup žiakov v procese objavovania pravdy a vytvárania vlastných postojov. Má vytvárať možnosti na prácu v malých vzájomne prepojených skupinách ako aj priestor na diskusiu, dramatizáciu a tvorivosť v rámci celej triedy.

Tabuľka – náboženská výchova – 1. ročník

Cieľ	Téma	Počet hodín	Kompetencie	Vzdelávací štandard	
				Obsahový štandard/obsah	Výkonový štandard
<p>1. Zdôvodniť význam komunikácie a modlitby v živote človeka. Definovať a vysvetliť trojrozmernosť človeka. V kontexte Svätého písma a na podklade učenia Katolíckej cirkvi vysvetliť zmysel života. Charakterizovať prvky náboženstva. Na základe KKC zdôvodniť vznik a potrebu náboženstva. Vysvetliť rozdiel medzi prirodzeným a nadprirodzeným náboženstvom.</p> <p>2. Spoznať sa navzájom a prejaviť záujem o spoluprácu v skupine. Objavovať v sebe túžbu po prekročení všednej každodennej ohraničenosti svojho života smerom k transcendentnu.</p> <p>3. Precvičiť a osvojiť si základné prvky verbálnej a neverbálnej komunikácie. Rozvíjať postoj zmysluplného konania v živote.</p>	<p>Hľadanie cesty</p>	<p>7 IX.-X.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznávacie - komunikačné - interpersonálne - intrapersonálne 	<p><u>Kľúčové pojmy:</u> komunikácia, modlitba, vzťahy, trojrozmernosť človeka, zmysel života, náboženstvo</p> <p><u>Obsah:</u> Človek tvor komunikatívny. Komunikácia a jej formy, modlitba – komunikácia s Bohom. Trojrozmernosť človeka. Celistvosť človeka – harmónia tela, duše a ducha. Zmysel života. Človek - jeho otázky a hľadanie odpovedí. Odkrývanie zmyslu života. Náboženstvo - rozdelenie, prvky a prejavy náboženstva.</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definovať komunikáciu, vymenovať druhy komunikácie, - vnímať neverbálne prejavy komunikácie druhých, - vhodne komunikovať vo formálnych a neformálnych vzťahoch, - vnímať reč tela, - zdôvodniť dôležitosť správnej komunikácie pre medziľudské vzťahy, - nájsť analógiu medzi komunikáciou a modlitbou, - zdôvodniť potrebu modlitby, - pomenovať a vysvetliť trojrozmernosť človeka, - rozvíjať svoj telesný, duševný a duchovný rozmer , - vysvetliť zmysel života človeka v kontexte Svätého písma (Ef 1,5; 1 Jn 4,8.16; 1 Kor 13,1-3) a na podklade učenia Katolíckej cirkvi (KKC 356; Redemptor hominis, 45; Evangelium vitae, Úvod 2), - dávať svojmu správaniu a životu zmysel, - zdôvodniť vznik a potrebu náboženstva (KKC 27- 28), - vysvetliť pojmy religionistika, monoteizmus, polyteizmus, - vysvetliť rozdiel medzi prirodzeným a zjaveným náboženstvom, - uviesť príklady prirodzených náboženstiev a zjavených náboženstiev,

<p>1. Uviesť príklad metaforického vyjadrenia vo Svätom písme. Interpretovať oslovenie Bohom a dôveru v Boha u Abraháma, Samuela a Márie. Uviesť príklady ľudskej skúsenosti zdieľania Boha s človekom. Vysvetliť význam morálneho svedomia pre život človeka na podklade učenia KKC. Určiť prvky spravodlivých zákonov na podklade Dekalógu.</p> <p>2. Vnímať hodnotu ticha, objavovať hĺbku svojho vnútra. Vnímať metaforickú reč slov. Oceniť hodnotu dôvery a zodpovednosti v medziľudských vzťahoch a vo vzťahu k Bohu.</p> <p>3. Precvičiť pozorné počúvanie a poukázať na komunikačné chyby. Osvojiť si pravidlá spolupráce vo vzájomnom dialógu.</p>	<p>Boh v ľudskom svete</p>	<p>8 XI.- XII.</p>	<p>poznávacie sociálne intrapersonálne</p>	<p><u>Kľúčové pojmy:</u> metafora, počúvanie, oslovenie, odpoveď, viera, svedomie, Dekalóg, zákon</p> <p><u>Obsah:</u> Metafora. Metaforická biblická reč - obrazná reč viery. Metafora - Boh povedal. Abrahám. Mária. Samuel. Morálne svedomie. Formovanie svedomia, Tomáš Morus. Dekalóg ako pomoc na ceste pri uskutočňovaní svojho ľudstva.</p>	<p>- charakterizovať jednotlivé prvky náboženstva.</p> <p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - použiť metafory na vyjadrenie ťažko vyjadriteľných skutočností, - rozlíšiť aktívne a pasívne počúvanie, - ohodnotiť význam počúvania v komunikácii, - aktívne počúvať a interpretovať príbeh Božieho oslovenia Abraháma, Samuela a Márie (skúsenosti zdieľania Boha s človekom), - uviesť iné príklady ľudskej skúsenosti zdieľania Boha s človekom, - definovať svedomie (KKC 1796) zdôvodniť potrebu formovania svedomia (KKC 1783-1785), - vysvetliť všeobecne platné pravidlá pri neistom rozhodovaní sa podľa svedomia (KKC 1789), - rozlíšiť prirodzený a ľudský zákon - určiť prvky spravodlivých zákonov na podklade Dekalógu (KKC 1959) - vnímať situácie, ktoré si vyžadujú zodpovednosť vzhľadom k sebe, k druhým ľuďom a k svetu, - pozitívne oceniť rozhodnutie pre mravne dobrý skutok.
<p>1. Vysvetliť tajomstvo svojho počiatku na vedeckom podklade a v kontexte Svätého písma. Definovať učenie Katolíckej cirkvi o osobe Ježiša Krista. Na základe prameňov obhájiť historickosť Ježiša Krista, aplikovaním poznatkov z predošlých ročníkov</p>	<p>Byť človekom</p>	<p>4 I.</p>	<p>poznávacie existenciálne intrapersonálne</p>	<p><u>Kľúčové pojmy:</u> človek, Ježiš, prirodzenosť, podstata, osoba, bytie</p> <p><u>Obsah:</u> Ohraničenosť človeka. Ľudská osoba. Pôvod dôstojnosti človeka. Ježišovo človečenstvo, historické pramene</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definovať učenie cirkvi o ľudskej osobe (KKC 357), -definovať učenie cirkvi o osobe Ježiša Krista (KKC 471, 480), - obhájiť dôstojnosť ľudského života od počatia, - vážiť si hodnotu ľudského života, - uvedomiť si dar vlastnej existencie, - analyzovať a prehodnotiť komponenty

<p>predložiť argumenty viery a Kristovho učenia. Zaujať kritický postoj k spochybňujúcim tendenciám kresťanského učenia o Ježišovi Kristovi. 2. Uvedomiť si dar vlastnej existencie pri počatí. Vnímať ohraničenosť a priestor svojho života. 3. Zostaviť charakteristiku ľudskej osoby. Vyhľadať v rôznych médiách tendencie spochybňujúce kresťanské učenie o Ježišovi Kristovi.</p>				<p>dokumentujúce historickosť Ježiša z Nazareta. Ježišovo božstvo, ponímanie Ježiša Krista v evanjeliách.</p>	<p>problémovej situácie spochybňovania Ježišovej ľudskej alebo božskej prirodzenosti, -obhájiť historickosť Ježiša Krista, - kriticky posúdiť informácie v médiách.</p>
<p>1. Charakterizovať vývoj osobnosti. Uviesť predpoklady k úspešnému utváraniu vlastnej osobnosti. Zdôvodniť negatívne vplyvy (závislosti) na dozrievanie osobnosti. Charakterizovať legendu ako literárny útvar, rozlíšiť ju od historickej správy. V legende o sv. Krištofovi objaviť výzvu pre hľadanie a odkrývanie zmyslu svojho života. 2. Uvedomiť si dôležitosť vnútorného rastu a zrelosti osobnosti. Vnímať význam životného zmyslu pri vytváraní životného štýlu. Oceniť nachádzanie zmyslu a vlastného človečenstva v stretnutí s Ježišom Kristom. 3. Vedome formovať osobnosť spytovaním</p>	<p>Na ceste k osobnosti – šance a riziká</p>	<p>4 II.</p>	<p>poznávacie intrapersonálne existenciálne</p>	<p><u>Kľúčové pojmy:</u> osobnosť, vývoj osobnosti, deformácia osobnosti, legenda o sv. Krištofovi</p> <p><u>Obsah:</u> Osobnosť - vývoj osobnosti; deformácia osobnosti – závislosti. Legenda a jej symbolická výpoveď (sv. Krištof – pútnik hľadajúci zmysel života).</p>	<p>Žiak vie: - porovnať a rozlíšiť pojmy osoba a osobnosť, - vymenovať znaky zrelej osobnosti, - zaradiť obdobie, v ktorom sa nachádza, do vývinového obdobia osobnosti, - vymenovať a zdôvodniť negatívne vplyvy na dozrievanie osobnosti (drogy, gamblerstvo...), - ohraničiť pravdivosť legendy voči historickým faktom, - vysvetliť zmysel vzniku kresťanských stredovekých legend, - interpretovať zmysel symbolickej reči legendy o sv. Krištofovi, - objaviť v legende o sv. Krištofovi výzvu pre hľadanie a naplnenie zmyslu svojho života.</p>

svedomia.					
<p>1. Vysvetliť schopnosť vytvárať vzťahy na základe spätného pohľadu na svoj počiatok. Definovať učenie o vzťahoch Najsvätejšej Trojice na podklade KKC. Nájsť analógiu medzi vzťahmi Najsvätejšej Trojice a schopnosťou človeka vytvárať vzťahy. Definovať sviatosti.</p> <p>2. Oceniť hodnotu osobných vzťahov. Uvedomiť si prítomnosť Božej blízkosti vo sviatostiach spôsobom, ktorý oslovuje zmysly.</p> <p>3. Nakresliť sieť svojich vzťahov. Na ceste svojho života znázorniť dôležité udalosti a priradiť k nim sviatosti sprevádzajúce tieto udalosti.</p>	Boh a človek	4 III.- IV.	<p>poznávacie existenciálne sociálne intrapersonálne</p>	<p><u>Kľúčové pojmy:</u> sviatosti, znaky, život, vzťahy, Trojica, človek</p> <p><u>Obsah:</u> Sviatosti – aktuálne pôsobenie Boha v živote človeka od narodenia až po smrť. Človek žijúci vo vzťahoch ako obraz Trojice.</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opísať schopnosť človeka vytvárať vzťahy na základe spätného pohľadu na svoj počiatok, - vytvárať plnohodnotné vzťahy, - nájsť analógiu medzi vzťahmi Najsvätejšej Trojice a schopnosťou človeka vytvárať vzťahy - definovať učenie o vzťahoch Najsvätejšej Trojice na podklade KKC, - definovať sviatosti, - disponovať sa pre prítomnosť Božej blízkosti vo sviatostiach spôsobom, ktorý oslovuje zmysly človeka - konfrontovať sa s vlastnou vinou, byť otvorený pre kresťanský pohľad na vinu a odpustenie.
<p>1. Vysvetliť úlohu a význam sexuality človeka. Vysvetliť črty a význam pohlavnosti človeka v manželstve a rodine. Vysvetliť poslanie jednotlivých povolání, ich prínos pre cirkev a spoločnosť. Uviest' ľudský, náboženský a kresťanský dôvod na potrebu slávenia v živote človeka aj ľudského spoločenstva. Zdôvodniť</p>	Človek v spoločenstve	6 V.-VI.	<p>interpersonálne sociálne poznávacie kultúrne existenciálne</p>	<p><u>Kľúčové pojmy:</u> sexualita, muž, žena, povolanie, slávenie, spoločenstvo</p> <p><u>Obsah:</u> Boží obraz človeka ako muža a ženy. Sexualita ako dar a úloha, sociálne roly muža a ženy. Rizikové sexuálne správanie, AIDS. Povolanie ako služba ľuďom</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť úlohu, význam a črty sexuality človeka v manželstve a rodine, - vysvetliť kultivovanú sexualitu ako obraz mravného a sexuálne zrelého človeka, - na základe Božieho obrazu človeka ako muža a ženy vie oceniť vzťah medzi mužom a ženou a zdôvodniť rovnoprávnosť ich životných úloh, - oceniť hodnotu otcovstva a materstva, - uvedomiť si následky rizikového sexuálneho správania,

<p>kresťanské slávenie nedele a sviatkov.</p> <p>2. Oceniť hodnotu otcovstva a materstva. Upevniť vedomie zodpovednosti za vlastné správanie a za svoju budúcnosť. Oceniť hodnotu jednotlivých povolání. Vnímať slávnosť ako hodnotu, ktorá dáva životu hlbší rozmer.</p> <p>3. Podieľať sa v skupine na hraní životných rolí potrebných k stabilite vzťahu. Hľadať si svoje miesto v cirkvi. Formovať návyk modlitby za spoznanie svojho životného povolania.</p>				<p>(manželstvo, kňazstvo, zasvätený život). Podstata slávenia v spoločenstve (vzťah k času, k ľudskému spoločenstvu, k transcendentnu). Zmysel slávenia kresťanskej nedele – deň Pána a deň pre človeka, sviatky, farské spoločenstvo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - upevniť vedomie zodpovednosti za vlastné správanie, za svoju budúcnosť - vymenovať škálu povolání v cirkvi, - povolanie vysvetliť z pohľadu služby človeku, - vysvetliť poslanie jednotlivých povolání a ich prínos pre cirkev a spoločnosť, - demonštrovať ľudský, náboženský a kresťanský dôvod potreby slávenia v živote človeka aj ľudského spoločenstva, - vnímať slávnosť ako hodnotu, ktorá dáva životu hlbší rozmer, - zdôvodniť kresťanské slávenie nedele a sviatkov, -aktívne sa podieľať na slávení liturgie vo farskom spoločenstve.
--	--	--	--	--	--

Obsah predmetu náboženská výchova v 2. ročníku

Základné tematické okruhy sú:

7. Moje hodnoty
8. Hodnoty života
9. Šírenie kresťanských hodnôt v živote
10. Kresťanské hodnoty v spoločnosti
11. Pramene plnohodnotného života
12. Plnosť života

Ciele

Vyučovaci predmet náboženská výchova sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti.

Náboženská výchova je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú. Zároveň výučba predmetu naväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť.

Predmet náboženská výchova umožňuje žiakom:

- formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konania,
- konfrontovať ich s vedecky a nábožensky (kresťansky) formulovanými pohľadmi na svet,
- hľadať svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu,
- formovať svedomie,
- prehľbovať medziľudské vzťahy cez skvalitnenie komunikácie,
- spoznávať spôsoby komunikácie človeka s Bohom,
- oceniť komunikáciu s Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávenia čítania Božieho slova,
- rozvíjať kritické myslenie hodnotením pozitívnych aj negatívnych javov v spoločnosti a v cirkvi.

Kompetencie

Napĺňanie cieľov jednotlivých vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov sa realizuje v školskom prostredí prostredníctvom klúčových a predmetových kompetencií žiakov, ktoré zároveň rozvíja.

Vyučovaci predmet náboženská výchova sa podieľa na rozvoji klúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

1. Kompetencie k učeniu sa - žiak vyberá a využíva pre efektívne učenie vhodné spôsoby, metódy a stratégie, plánuje, organizuje a riadi vlastné učenie, žiak vníma udalosti svojho života a spracováva ako životnú skúsenosť, je schopný na základe reflexie prežitých udalostí transformovať svoje konanie v budúcnosti.

2. Kompetencie k riešeniu problémov – žiak vníma, rozpozná a pochopí problém, premyslí a naplánuje riešenie problému, žiak samostatne rieši problém s dôrazom na etický princíp

k druhým ľuďom a k životnému prostrediu, kriticky myslí, hľadá kritéria pre voľbu riešenia problémov, zdôvodní návrhy svojich riešení s ohľadom na učenie cirkvi, žiak robí uvážené rozhodnutia, je schopný ich obhájiť, zhodnotí výsledky svojich činov, žiak chápaním vlastnej tradície a chápaním postojov inak svetonázorovo alebo zmýšľajúcich ľudí predchádza konfliktom a postoj vzájomnej tolerancie vníma ako základnú zásadu vlastného konania.

3. Komunikačné kompetencie – žiak formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory v logickom slede, vyjadruje sa výstižne, súvisle a kultivovane, účinne sa zapája do diskusie, obhajuje svoj názor a vhodne argumentuje, využíva získané komunikačné zručnosti k vytváraniu vzťahov potrebných k plnohodnotnému spolužitiu a kvalitnej spolupráci s ostatnými ľuďmi, žiak objavuje zmysel symbolického vyjadrovania, rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach, žiak si osvojuje vhodnú argumentáciu, učí sa vypočuť názor druhého, formuluje otázky, porovnáva, oponuje, a vyjadruje svoje myšlienky a názory, učí sa reagovať primerane situácii, je schopný uvedomiť si vlastné reakcie v konflikte, vie vyjadriť svoj názor asertívnym spôsobom.

4. Sociálne a interpersonálne kompetencie – žiak účinne spolupracuje v skupine, na základe poznania alebo prijatia novej roly v pracovnej činnosti pozitívne ovplyvňuje kvalitu spoločnej práce, žiak sa podieľa na utváraní príjemnej atmosféry v triednom tíme, ohľaduplnosťou prispieva k upevňovaniu medziľudských vzťahov, v prípade nutnosti poskytne pomoc alebo o ňu požiada, žiak prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí, žiak sa angažuje sa a uskutočňuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky, žiak si uvedomuje si svoje silné a slabé stránky, ktoré vníma ako svoje rozvojové možnosti, žiak si vytvára si pozitívny obraz o sebe, ktorý podporuje jeho sebadôveru a samostatný rozvoj, ovláda a riadi svoje konanie a správanie tak, aby bol so sebou spokojný a vážil si sám seba.

5. Občianske kompetencie – žiak rešpektuje, chráni a oceňuje národnú tradíciu, kultúrne a historické dedičstvo, žiak rešpektuje presvedčenie iných ľudí a váži si ich vnútorné hodnoty, je otvorený kultúrnej etnickej a náboženskej rôznorodosti, žiak pozná spoločné základy viery aj špecifiká kresťanských cirkví a je pripravený v ekumenickom duchu s nimi spolupracovať, žiak rozumie rozdielom a spoločným prvkom v učení svetových náboženstiev a postoj vzájomnej tolerancie vníma ako základnú zásadu svojho konania, žiak objavuje zmysel pravdy, spravodlivosti a akceptuje skutočnosť existencie objektívnej pravdy, žiak si uvedomuje svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných, Dekalóg vníma (IV.- X.) ako spoločnosťou overenú a Bohom garantovanú normu medziľudských vzťahov.

6. Pracovné kompetencie – žiak si dokáže stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov, žiak vníma prácu nielen ako zdroj príjmu zaisťujúci určitú životnú úroveň, ale aj ako povolanie k spolupráci na rozvoji dobrej budúcnosti pre ľudí a pre svet.

7. Kultúrne kompetencie – žiak si osvojí tvorivý prístup k umeleckým dielam vyrastajúcim s kresťanstva (obraz, literatúra, stavba, hudba, literárne žánre), vníma ich ako výraz kresťanského učenia a kresťanskej tradície, žiak cez umelecké diela rozvíja chápanie biblického textu a jeho posolstva, žiak nadobudne zodpovedné postoje a kritické myslenie k súčasnej kultúrnej ponuke a k médiám, prezentáciou obsahov svetových náboženstiev predstavených vo vzťahu ku kresťanstvu porozumie vzájomnému vzťahu náboženstva a kultúry, vie integrovať náboženský rozmer života do vlastného vzťahu ku kultúre v jej historickom a súčasnom prejave.

8. Existenciálne kompetencie – žiak akceptuje existenciu nemannej pravdy, žiak uznáva hodnotu individuálneho ľudského života, objavuje zmysel života, preberá zodpovednosť za sebaurčenie, žiak rozumie psychickým, sociálnym a historickým súvislostiam, ktoré podmieňujú hľadanie zmyslu života a je otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku, žiak je schopný posúdiť a oceniť hodnotu vzťahov (priateľstva, manželstva, rodiny), chápe význam manželstva a rodiny a posúdi ich prínos pre spoločnosť, chápe zmysel vernosti, žiak sa dokáže konfrontovať s vlastnou vinou, je otvorený pre kresťanský pohľad na vinu a odpustenie, aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky kresťanskej spirituality, je otvorený pre vnímanie rozmeru večnosti vo svojom živote, žiak prostredníctvom práce so symbolmi a symbolickou rečou objavuje v sebe túžbu po prekročení všednej každodennej ohraničenosti svojho života smerom k transcendentnu, filozofickým rozmerom vedenia diskusie spoznáva súvislosti podmieňujúce hľadanie a nachádzanie životného zmyslu a je otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku, žiak spoznáva význam kresťanského pohľadu na hranice človeka – utrpenie a smrť, vie sa otvoriť pre možnosti ich prekonania, ktoré ponúka kresťanská viera.

Rozširujúce učivo

Vzhľadom na časovú dotáciu školský vzdelávací program preberá štátny vzdelávací program a nemá rozširujúce učivo.

Prierezové témy/ medzipredmetové vzťahy

Náboženská výchova patrí do vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty. Medzipredmetové vzťahy sa budú týkať dejepisu (napr.: Revolúcia bez mantinelov-osvietenstvo, ľudské práva), etickej výchovy, literatúry, umenia a kultúry (napr. Odlišnosť každodenných a umeleckých vyjadrovacích prostriedkov - *všednosť a slávnosť, sakrálne umenie*) a nauky o spoločnosti.

Medzipredmetové vzťahy budeme rozvíjať aj prostredníctvom IKT, ktoré sú aplikovateľné v rámci predmetu – využívanie programu Word pri tvorbe textov, prezentácie v PowerPointe, vyhľadávanie informácií v elektronických médiách.

Prostredníctvom začlenenia prierezových tém do obsahu učiva náboženskej výchovy, žiak rozvíja nasledovné kompetencie:

Mediálna výchova

Téma: Byť človekom

Žiak

- dokáže preskúmať rôzne druhy prameňov informácií a vie zaujať k nim kritický postoj,
- osvojí si schopnosť kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá.

Osobný a sociálny rozvoj

Téma: Hľadanie cesty

Žiak

- je pripravený pre otvorené vzťahy v dôveryhodnom prostredí,
- využíva možnosti na vytváranie medziľudských vzťahov,
- uvedomuje si význam sebazdieľania.

Téma: Na ceste k osobnosti – šance a riziká

Žiak

- má pozitívny vzťah k druhým ľuďom,

- ovláda a riadi svoje konanie a správanie tak, aby bol so sebou spokojný a vážil si sám seba ,
- cení si vlastnú jedinečnosť a rešpektuje jedinečnosť ostatných,
- je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch.

Téma: Človek v spoločnosti

Žiak

- nachádza svoje miesto v spoločnosti iných ľudí,
- v medziľudských vzťahoch vníma túžbu človeka po prekročení samého seba, zároveň si uvedomuje možnosť jej zneužitia.

Environmentálna výchova

Téma: Byť človekom

Žiak

- vníma život ako najvyššiu hodnotu

Metódy a formy práce – stratégie vyučovania

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť možno využiť *motivačné metódy*, ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu učenia), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela).

Expozičné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Odporúča sa *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštračná metóda* (demonštrácia obrazov), *pozorovanie* (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), *manipulácia s predmetmi* (práca so symbolom, didaktická hra).

Významné miesto majú *problémové metódy*, ku ktorým patrí *heuristická metóda* (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a *projektová metóda* (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

Pre realizáciu cieľov sú dôležité *aktivizujúce metódy*, z nich je vhodná *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), *filozofická diskusia* je efektívnym prostriedkom, ako vytvárať rovnováhu medzi vyučovaním zameraným na prežívanie a vyučovaním zameraným na rozumové zdôvodňovanie viery, *situačná metóda* (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), *inscenačná metóda* (sociálne učenie v modelovej predvážanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie), *didaktické hry* (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), *dramatizácia* (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) *simulácia* (simulovanie, napodobňovanie

životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami), *kompozícia* (vypracovanie osnovy referátu, písomné rozvíjanie témy, príbehu a pod.), „A propos“: konverzácia alebo iná spoločensky orientovaná interakcia, podľa rozprávania učiteľa, žiakov, návštevníka o najdôležitejších a najaktuálnejších témach zo života. Typické autentické rozhovory.

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím hry AZ kvíz, domáce úlohy).

Domáce úlohy (transfer) sa netýkajú písomného vypracovávaného, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je podelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

Učebné zdroje

- metodická príručka katolíckeho náboženstva pre druhý ročník stredných škôl *Hodnoty a rozhodnutia*, vydaná Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom v Spišskej Novej Vsi,
- Sväté písmo, Katechizmus Katolíckej cirkvi, Dokumenty Katolíckej cirkvi, biblické mapy.

Metodické materiály pre náboženskú výchovu obsahujú ku každej téme bohatú ponuku aktivít. Z nich si učiteľ vyberie tie, ktoré považuje za vhodné vzhľadom na svoje osobné dispozície, dispozície žiakov a iné okolnosti.

Hodnotenie predmetu

V zmysle Zásad hodnotenia a klasifikácie na školský rok 2008/2009.

Na hodine náboženskej výchovy žiakov učiteľ nehodnotí známku. Pri praktických aktivitách je vhodné slovné hodnotenie praktických zručností s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, výtvarných, literárnych prejavov a komunikatívnych zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom prezentácie projektov.

Odporúčania pre vyučovanie/Zásady a odporúčania

Posilniť kladný postoj žiakov k morálnym hodnotám ako nevyhnutnému základu vytvárania morálneho dobra jednotlivca aj celej spoločnosti.

Posilniť ústny prejav a schopnosť viesť dialóg formou diskusií, argumentovania na aktuálnu tému, dramatizáciou, dramatických výstupov, scénok.

Posilniť komunikatívnu kompetenciu žiakov, aby kultivovane zvládli každú komunikatívnu situáciu. Zámerom učiteľa bude aplikovať postupy a metódy, ktoré kladú dôraz na aktívny prístup žiakov v procese objavovania pravdy a vytvárania vlastných postojov. Má vytvárať možnosti na prácu v malých vzájomne prepojených skupinách ako aj priestor na diskusiu, dramatizáciu a tvorivosť v rámci celej triedy.

Ročníková téma: HODNOTY A ROZHODNUTIA

Žiaka charakterizuje vytváranie obrazu o sebe samom. Hovoríme o hľadaní vlastnej identity, ktorej predstupňom je *zvnútornenie hodnôt*. Podľa náboženského pedagóga O. Betza by mladý človek počas tohto hľadania mal nájsť svoj stred, potom z tohto stredu vyjsť, a takto dať svojmu životu celistvosť. Nájsť svoje miesto v spoločnosti, zmysel svojho života, trvalú životnú orientáciu, a to všetko na základe *svojho vlastného rozhodnutia*. Tento proces hľadania a nachádzania seba sťažuje tlak okolitého sveta, ktorý nalieha na prispôsobenie sa mladého človeka móde, či životnému štýlu. Mladý človek má súčasne problémy s vlastným vnútrom, so svojimi neistotami a úzkosťami.

Viera žiaka sa v tomto období môže stať hlbšou, osobnejšou, ale aj kritickejšou. Boh sa pre život mladého človeka môže stať mimoriadne dôležitou hodnotou, ale do veľkého rozmeru môže prerásť aj v sklamanie. V každom prípade platí, že spojenie vlastného presvedčenia so životnými hodnotami podporuje identitu a posilňuje pocit spolupatričnosti s ostatnými ľuďmi. Ak sa v živote žiaka Boh stane najvyššou hodnotou, potom všetky ostatné hodnoty dostanú vzhľadom naň svoje správne miesto a význam.

Ročníkovým symbolom sú RUKY

nielen ako nástroj práce, ale aj nástroj komunikácie. Ruky zviditeľňujú to, čo je v srdci. Ruky ako symbol prijímania a dávania, ale aj zodpovednosti za to, čo nám bolo zverené. Ježišove ruky, z ktorých vychádzala uzdravujúca sila, ale aj gestá rúk pri udeľovaní sviatosti, cez ktoré sa nás dotýkajú Ježišove ruky dnes.

Ročníkový cieľ: Objavovať hodnotu človeka stvoreného na Boží obraz. Zdôvodniť potrebu budovania plnohodnotného života. Formovať návyk kritického myslenia a hodnotenia pozitívnych aj negatívnych javov v spoločnosti a v cirkvi. Oceniť úlohu cirkvi pri odovzdávaní hodnôt. Vnímať potrebu vlastnej angažovanosti pri vytváraní Európy s ľudskou tvárou. Nadobudnúť základné zručnosti interiorizácie kresťanských hodnôt.

Obsah predmetu náboženská výchova v 2. ročníku

Základné tematické okruhy sú:

1. Moje hodnoty
2. Hodnoty života
3. Šírenie kresťanských hodnôt v živote
4. Kresťanské hodnoty v spoločnosti
5. Pramene plnohodnotného života
6. Plnosť života

Časová dotácia predmetu

Vzdelávací program z náboženskej výchovy pre druhý ročník je spracovaný na základe štátneho vzdelávacieho programu s dotáciou 1 hodiny týždenne.

Tabuľka – náboženská výchova – 2. ročník

Cieľ	Téma	Poč. hod.	Kompetencie	Vzdelávací štandard	
				Obsahový štandard/obsah	Výkonový štandard
<p>Kognitívny cieľ: Vysvetliť pojem hodnota. Posúdiť podiel výberu hodnôt na tvorbu životného štýlu.</p> <p>Afektívny cieľ: Prejaviť záujem o pravé hodnoty vo svojom živote.</p> <p>Psychomotorický cieľ: Zostaviť rebríček svojich hodnôt. Vytvoriť profily rôznych životných štýlov.</p>	Moje hodnoty	2 IX.	<ul style="list-style-type: none"> - sociálne - komunikačné - interpersonálne 	<p><u>Kľúčové pojmy:</u> hodnoty, životný štýl</p> <p><u>Obsah:</u> Hodnoty. Reflexia vlastného rebríčka hodnôt. Životný štýl.</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť pojem hodnota, - usporiadať vlastný rebríček hodnôt, - posúdiť podiel výberu hodnôt na tvorbu životného štýlu, - na konkrétnych príkladoch porovnať rôzne životné štýly
<p>Kognitívny cieľ: Položiť si základné existenciálne otázky. Vysvetliť chápanie mýtickosti mýtu, to znamená jeho pravdivosti, vo vzťahu k biblickému textu o stvorení sveta a človeka. Na podklade biblického textu vyvodíť závery pre život človeka ako muža a ženy v ich nerozlučnom spoločenstve. Obhájiť právo človeka na život od počatia, na vedeckom podklade a na základe učenia KKC. Posúdiť hodnotu rodiny a pomenovať jej ohrozenia v súčasnosti.</p> <p>Afektívny cieľ: Uvedomiť si aktuálnosť biblického posolstva správy o stvorení sveta a človeka pre dnešnú dobu.</p>	Hodnoty života	6+3 IX.- XI.	<p>intrapersonálne občianske existenciálne kultúrne komunikačné</p> <p>(prierezové témy: mediálna , environmentálna výchova a téma života a zdravia) VMR</p>	<p><u>Kľúčové pojmy:</u> stvorenie, mýtus (mýtus), veda (logos), správcovstvo človeka, pohlavnosť, hodnota čistoty, hodnota života, manželstvo, rodina</p> <p><u>Obsah:</u> Obraz sveta v mýte a v logu. Biblická správa o stvorení (Gn 1,1–2,4). Veda a viera – dve nezávislé odvetvia hľadajúce pravdu. Správcovstvo Zeme človekom. Etika životného prostredia z kresťanského pohľadu.</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdôvodniť snahu človeka v každej dobe, hľadať odpovede na základné nemenné existenciálne otázky, - vysvetliť chápanie mýtickosti mýtu - jeho pravdivosti, vo vzťahu k biblickému textu o stvorení sveta a človeka, - opísať historické pozadie vzniku obidvoch správ o stvorení sveta a človeka vo Svätom písme, - porovnať vedu a vieru ako dve cesty vedúce k pravde, - vysvetliť správcovstvo Zeme človekom na pozadí Gn1,27-30, - sformulovať posolstvo biblického textu o správcovstve Zeme človekom a porovnať ho s myšlienkami platnými v zákonoch krajín a v myslení ľudí - vnímať súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu

<p>Vnímať túžbu človeka po prekročení samého seba ako základ túžby človeka po láske k človeku a k Bohu. Pozorovať zvláštnosti, krásu a dobro vyplývajúce z vlastnej pohlavnosti a plodnosti. Prejaviť zdravú sebaúctu a vzájomnú úctu. Uvedomiť si dôstojnosť ľudského života ako prvej hodnoty, za ktorú sme zodpovední.</p> <p>Psychomotorický cieľ: Pozorovať snahu človeka v každej dobe, hľadať odpovede na základné existenciálne otázky. Vytvoriť pravidlá pre jednotlivcov aj pre spoločnosť na ochranu prírody. Podieľať sa na aktivitách na ochranu života od počatia.</p>				<p>Človek ako spoločenstvo osôb. Manželstvo - jeho zmysel a význam z pohľadu štátu a cirkvi. Liturgia sviatosti manželstva. Manželský sľub. Plodnosť. Hodnota života. Riešenie problémovej úlohy - príbeh s mravnou dilemou (potrat).</p>	<p>sformulovať možné riešenia pre zdravé životné prostredie, - uvedomiť si aktuálnosť posolstva biblickej správy o stvorení sveta a človeka pre dnešnú dobu, - vnímať túžbu človeka po prekročení samého seba ako základ túžby človeka po láske k človeku a k Bohu, - na podklade biblického textu vyvodiť závery pre život človeka ako muža a ženy v ich nerozlučnom spoločenstve vysvetliť symbolické úkony liturgie sviatosti manželstva, - vysvetliť úlohu a poslanie manželstva zdôvodniť úlohu štátu a cirkvi pri ochrane rodiny a jej morálnych hodnôt, - posúdiť hodnotu rodiny a pomenovať jej ohrozenia v súčasnosti, - oceniť zvláštnosti, krásu a dobro vyplývajúce z vlastnej pohlavnosti a plodnosti, - prejaviť zdravú sebaúctu a vzájomnú úctu, - vysvetliť morálny aspekt abortu, - uviesť následky abortu na telesné a duševné zdravie ženy, - vymenovať dokumenty cirkvi o nedotknuteľnosti života, - vysvetliť kresťanský pohľad na hodnotu individuálneho ľudského života, - obhájiť právo človeka na život od počatia, na vedeckom podklade a na podklade učenia KKC , - uvedomiť si dôstojnosť ľudského života ako prvej hodnoty, za ktorú sme zodpovední, - zapojiť sa do aktivít za ochranu ľudského života pred narodením</p>
<p>Kognitívny cieľ: Položiť si otázky o vonkajšej povahe cirkvi (hierarchia, autorita). Vysvetliť úlohu hierarchie v cirkvi. Prostredníctvom</p>	<p>Šírenie kresťanských hodnôt v Európe</p>	<p>6+1 XI.- XII.</p>	<p>poznávacie existenciálne komunikačné občianske sociálne</p>	<p><u>Kľúčové pojmy:</u> autorita, hierarchia, obrazy cirkvi, šírenie kresťanstva, prenasledovanie</p>	<p>Žiak vie: - definovať cirkev, - vymenovať a definovať znaky cirkvi, - opísať biblické obrazy cirkvi, - zdôvodniť založenie cirkvi Ježišom Kristom a</p>

<p>biblických obrazov cirkvi vyjadriť vnútornú povahu cirkvi. Opísať šírenie kresťanstva v prvých storočiach a vznik mníšstva. Ohraničiť pravdivosť kresťanskej legendy voči historickým faktom. Analyzovať dôsledky osvietenstva, konzumizmu a sekularizmu na život človeka v súčasnosti.</p> <p>Afektívny cieľ: Oceniť úlohu cirkvi pri šírení kresťanských hodnôt v Európe. Pozorovať znaky a pravdivosť kresťanských legiend. Prejaviť záujem o dianie v cirkvi.</p> <p>Psychomotorický cieľ: Formovať návyk kritického myslenia a hodnotenia pozitívnych aj negatívnych javov v spoločnosti a v cirkvi.</p>			<p>kultúrne</p>	<p>kresťanov, vznik mníšstva, kríza hodnôt – osvietenstvo, sekularizmus, konzumizmus, hodnoty v súčasnej Európe</p> <p><u>Obsah:</u> Hierarchia v cirkvi. Autorita. Reflexia vlastného postoja k autoritám. Biblické obrazy cirkvi: Boží ľud na ceste, ovčinec, roľa, stavba, vinica, telo... Šírenie kresťanstva, prenasledovanie kresťanov (sv. Pavol). Legendy o mučeníkoch a symbolický význam legendy. Milánsky edikt a jeho dôsledky. Vznik mníšstva (sv. Benedikt). Kresťanské korene Európy a kríza hodnôt v súčasnosti (sekularizmus, konzumizmus).</p>	<p>zdôvodniť potrebu autority,</p> <ul style="list-style-type: none"> - porovnať hierarchiu s anarchiou a vyvodiť závery pre život v ľudskom spoločenstve, - vysvetliť hierarchické usporiadanie v cirkvi, - opísať šírenie kresťanstva sv. Pavlom, - vnímať prepojenie židovskej a helenistickej kultúry vďaka sv. Pavlovi, - zhrnúť šírenie kresťanstva v prvých troch storočiach, - charakterizovať legendu ako literárny útvar, rozlíšiť ju od historickej správy a rozumie spracovaniu historických faktov v symbolickej reči legendy o stotníkovi Félixovi, - opísať počiatky vzniku mníšstva, - pozorovať cirkev v jej dejinnom zápase pri uskutočňovaní Ježišovho odkazu, - aplikovať poznatky z dejepisu a posúdiť osvietenstvo ako dejinný jav, - pomenovať prvky konzumného spôsobu života v súčasnosti, - analyzovať dôsledky osvietenstva, sekularizmu a konzumizmu na život súčasného človeka, - uvedomiť si dôvody pre súčasné myslenie človeka na pozadí vývinu európskeho myslenia, - zaujať vlastný kritický postoj k pozitívnym aj negatívnym javom v spoločnosti a v cirkvi
<p>Kognitívny cieľ: Zdôvodniť spoločenskú povahu človeka. Posúdiť vzťah cirkvi a štátu v dejinách. Rozlíšiť úlohu cirkvi a úlohu politiky.</p>	<p>Kresťanské hodnoty v spoločnosti</p>	<p>2+1 1.</p>	<p>poznávacie komunikačné občianske</p>	<p><u>Kľúčové pojmy:</u> politika, štát, cirkev</p> <p><u>Obsah:</u> Človek ako súčasť</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdôvodniť spoločenskú povahu človeka, - definovať úlohu cirkvi a politiky, - vymenovať rozdiely medzi štátom a cirkvou, - rozlíšiť úlohu cirkvi a úlohu politiky,

<p>Afektívny cieľ: Uvedomiť si slobodu ale aj zodpovednosť jedinca voči ostatným. Oceniť úlohu cirkvi a úlohu štátu v spoločnosti.</p> <p>Psychomotorický cieľ: Podieľať sa na spoločnej práci v triede. Navrhnuť osobné možnosti zodpovednosti za spoločenské a politické dianie.</p>				<p>celku. Úloha cirkvi, úloha politiky. Vzťah štátu a cirkvi v dejinách (konštantínovský obrat, investitúra, pápežský štát, francúzska revolúcia a jej dôsledky pre vzťah cirkvi a štátu, obdobie totality, súčasný vzťah cirkvi a štátu v SR). KKC 1878 – 1912</p>	<p>- aplikovať poznatky z dejepisu a posúdiť vzťah cirkvi a štátu v dejinách vymenovať pozitívne prvky demokratického systému a jeho riziká, - oceniť prínos štátu a cirkvi pre dobro jednotlivca a spoločnosti, - uviesť príklady pre vlastné možnosti ovplyvnenia spoločenského diania v obci, štáte, vo farnosti a v cirkvi</p>
<p>K. c.: Položiť si kritické otázky o svojej vlastnej viere v Boha a vzťahu k nemu. Opísať jednotlivé formy modlitby. Pomenovať podmienky dobrej modlitby a ťažkosti v modlitbe. Vysvetliť štruktúru modlitby Otče náš a charakterizovať jednotlivé prosby tejto modlitby. Opísať zázraky vyliečenia v príbehoch prírodných a antických národov, zázraky v kresťanstve a vysvetliť biblické chápanie zázraku. Analyzovať negatívne vplyvy okultizmu. Zdôvodniť význam sviatosti pre osobný rast vo viere.</p> <p>A. c.: Vnímať svoj vlastný stred. Prehĺbiť vlastné hľadanie Boha do osobného vzťahu s ním v modlitbe. Oceniť hodnotu stretnutia sa s Bohom v modlitbe. Vnímať sviatosti ako</p>	<p>Pramene plnohodnotného života</p>	<p>6+1 II.- IV.</p>	<p>poznávacie existenciálne sociálne interpersonálne komunikačné</p>	<p><u>Kľúčové pojmy:</u> modlitba, vlastný stred, Otče náš, modlitba viery, okultizmus, zázraky, sviatosti</p> <p><u>Obsah:</u> Modlitba ako mlčanie pred Bohom (cesta z vonkajšieho do vnútorného sveta, KKC 2563) Modlitba Otče náš. Ježiš vypočuje modlitbu (zázraky – Ježišove uzdravenia dotykom rúk) Sviatosti (Ježišove uzdravenia cez ruky a gestá vysluhovateľa sviatosti)</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - položiť si kritické otázky k svojej vlastnej viere v Boha a vzťahu k nemu, - definovať modlitbu na podklade KKC, - zdôvodniť potrebu modlitby pre svoj život, - vymenovať podmienky dobrej modlitby, - pomenovať ťažkosti, s ktorými sa človek stretáva na ceste modlitby, - rozlíšiť rôzne druhy modlitieb, - stíšiť sa a načúvať, - prehĺbiť vlastné hľadanie Boha do osobného vzťahu s ním v modlitbe, - vysvetliť štruktúru modlitby Otče náš - charakterizovať jednotlivé prosby modlitby Otče náš, - vysvetliť význam modlitby pre život človeka, - písomne vyjadriť svoj postoj k zázraku, - opísať zázraky vyliečenia v príbehoch prírodných a antických národov, zázraky v kresťanstve a vysvetliť biblické chápanie zázraku, - vysvetliť význam sviatostného života pre svoj duchovný život, - vnímať sviatosti ako dotyk Ježišovej prítomnosti

<p>dotyk Ježišovej prítomnosti v dnešnej dobe. P. c.: Rozvíjať schopnosť stíšenia a načúvania, ako základných schopností k chápaniu skutočnosti, v ktorej môže objaviť hlbšiu dimenziu. Písomne vyjadriť svoj postoj k zázrakom. Formovať návyk pravidelnej modlitby a prístupovania k sviatostiam.</p>					<p>v dnešnej dobe, - analyzovať negatívne vplyvy okultizmu</p>
<p>Kognitívny cieľ: Položiť si otázky o živote a smrti. Uviesť rozdielne pohľady na starobu a chorobu človeka v súčasnej spoločnosti, porovnať ich s kresťanským pohľadom na hodnotu človeka a vyvodiť závery pre svoj život. Posúdiť mravný aspekt eutanázie. Interpretovať učenie cirkvi o smrti a posmrtnom živote. Vysvetliť význam sviatosti pomazania chorých, orientovať sa v obradoch kresťanského pohrebu a rozoznať v nich znamenia kresťanskej viery vo vzkriesenie mŕtvych. Na rôznych ukázkach myslenia ľudí v rôznej dobe a kultúre, zdôvodniť túžbu po nesmrteľnosti, ktorú v sebe nosí každý človek. Porovnať kresťanské učenie o posmrtnom živote s učením iných náboženstiev. Vyvodiť závery pre svoj život z apokalyptického rozmeru sveta z pohľadu kresťanstva.</p>	<p>Plnosť života</p>	<p>3+2 V.- VI.</p>	<p>interpersonálne sociálne kultúrne existenciálne</p> <p>(prierezové témy: mediálna výchova a téma života a zdravia)</p>	<p><u>Kľúčové pojmy:</u> utrpenie, choroba, eutanázia, paliatívna starostlivosť, smrť, posmrtný život, reinkarnácia</p> <p><u>Obsah:</u> Právo na dôstojné umieranie (paliatívna liečba). Možnosti a hranice paliatívnej liečby. Kresťanský zmysel utrpenia. Mravný aspekt eutanázie. KKC 2276 – 2279. Sviatosť pomazania chorých. Smrť (klinická, biologická). Obrady kresťanského pohrebu. Učenie cirkvi o posmrtnom živote: osobitný súd, nebo, očisťec, peklo. KKC 1051 -1060.</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - položiť si otázky o živote a smrti, - uviesť rozdielne pohľady na starobu a chorobu v súčasnej spoločnosti - porovnať ich s kresťanským učením a vyvodiť závery pre svoj život, - charakterizovať sviatosť pomazania chorých, orientovať sa v obradoch kresťanského pohrebu a rozoznať v nich znamenia kresťanskej viery vo vzkriesenie mŕtvych, - pomenovať príčiny najčastejšieho nepochopenia sviatosti pomazania chorých u veriacich, - na rôznych ukázkach myslenia ľudí v rôznej dobe a kultúre zdôvodniť túžbu po nesmrteľnosti, ktorú v sebe nosí každý človek, - interpretovať učenie cirkvi o smrti a posmrtnom živote, - vysvetliť eschatologické pojmy (nesmrteľná duša, osobitný a posledný súd, posmrtný život, odpustky), - vnímať paradox smrti a nového života, - integrovať do svojho života jeho konečnosť, zmysel utrpenia a otázky o živote po smrti, - definovať reinkarnáciu, - vysvetliť rozdiely aj spoločné prvky v učení svetových náboženstiev k problematike utrpenia a smrti, - porovnať a vysvetliť učenie cirkvi o večnom

<p>Afektívny cieľ: Integrovať do svojho života jeho konečnosť, zmysel utrpenia a otázky o živote po smrti. Vnímať paradox smrti a nového života. Oceniť kresťanské posolstvo nádeje o posmrtnom živote.</p> <p>Psychomotorický cieľ: Výtvarne vyjadriť abstraktné pojmy: smrť a život. Spoločne vytvoriť propagačný materiál (nástenka, www stránka...) na tému: Kresťan a večný život.</p>				<p>Nový Jeruzalem.</p>	<p>živote s učením iných náboženstiev, - oceniť kresťanské posolstvo nádeje o posmrtnom živote, - vyvodiť závery pre svoj život z apokalyptického rozmeru sveta z pohľadu kresťanstva</p>
---	--	--	--	------------------------	---